

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet **Integritet och straffskydd (SOU 2016:7)**

Övergripande synpunkter

Hovrätten anser att utredningen har gjort ett gediget arbete och att betänkandet innehåller en bra genomgång av det område och den lagstiftning som berörs. Hovrätten delar utredningens uppfattning att det finns ett klart behov av ett utvidgat straffrättsligt skydd för den personliga integriteten och att anpassa den gällande lagstiftningen till dagens samhälle med hänsyn särskilt till de ökande möjligheterna till spridning av information genom elektronisk kommunikation. Hovrätten tillstyrker i allt väsentligt de förslag som lämnas i betänkandet. I det följande lämnar hovrätten samtidigt, utifrån de aspekter som domstolen främst har att beakta, vissa synpunkter av mer detaljerad karaktär på utredningen och lagförslagen.

Begreppet personlig integritet och den föreslagna brottskonstruktionen i ett mångkulturellt samhälle

Som anges i övervägandena på s. 203-206 ska domstolen vid den föreslagna brottskonstruktionen med abstrakta färebrott bedöma om en gärning (t.ex. ett hot) under de givna förutsättningarna normalt är tillräcklig för att framkalla den effekt som anges i en viss lagbestämmelse. Bedömningen ska enligt vad som framgår göras utifrån domstolens kunskap om den konkreta målsäganden med hänsyn till individuella faktorer men samtidigt avse "typiska reaktioner" hos en sådan målsägande. Det anges i det sammanhanget även att målsägandens upplevelse inte ska bli utslagsgivande om reaktionen framstår som avvikande i förhållande till hur domstolen bedömer att en genomsnittlig person i den givna situationen skulle ha reagerat.

I olika kulturer kan individer ha mycket olika uppfattningar om vad som typiskt sett utgör en kränkning av den personliga integriteten. Hovrätten anser att det mot den bakgrunden i detta sammanhang finns anledning att närmare beröra och klargöra vilken utgångspunkt eller grundnorm som domstolen vid sin bedömning ska ha och hur dessa ibland stora kulturella skillnader ska hanteras av domstolarna.

Förhållandet mellan olika straffbestämmelser

Med det utvidgade straffrättsliga skyddet som utredningen föreslår uppstår, vilket även framgår av betänkandet, olika konkurrensfrågor. Hovrätten har förståelse för och instämmer i vad utredningen i detta sammanhang anför om att det knappast går att uppställa entydiga regler om hur dessa situationer ska lösas utan att det får ske i praxis enligt de allmänna principerna om brottskonkurrens. För att motverka en oenhetlig rättstillämpning anser hovrätten att det finns starka skäl som talar för en grundlig analys i lagförarbetena av i vart fall de vanligare konkurrenssituationerna. Som exempel kan nämnas hur det nya brottet olaga integritetsintrång kommer att förhålla sig till straffbestämmelsen om kränkande fotografering; en kombination som såvitt hovrätten kan bedöma bör kunna uppkomma relativt ofta samtidigt som bestämmelserna då torde röra samma skyddsintresse.

Förhållandet till det grundlagsskyddade området

Att det kriminaliserade området kommer att se olika ut inom och utanför det grundlagsskyddade området kommer sannolikt - utöver att det kan framstå som svårbegripligt för den enskilde - innebära vissa svårigheter i tillämpningen. Enligt de föreslagna lagändringarna blir det exempelvis brottsligt att hota med att publicera en bild eller uppgift som omfattas av bestämmelsen om olaga integritetsintrång inom det grundlagsskyddade området eftersom olaga hot i den föreslagna lydelsen omfattar detta. Däremot blir en faktisk publicering av en sådan bild eller uppgift inom det grundlagsskyddade området inte straffbar, eftersom olaga integritetsintrång där inte i sig kommer att vara straffbelagt.

Olaga integritetsintrång

När det gäller det nya brottet olaga integritetsintrång anser hovrätten vidare att det kan finnas anledning att särskilt överväga de eventuella gränsdragningsproblem som kan uppstå när det gäller bedömningen av det subjektiva rekvisitet eftersom oaktsamma gärningar inte är straffbara.

Avgränsningen av det straffbara området som utredningen föreslår när det gäller olaga integritetsintrång innebär dessutom att endast intrång i privatlivet genom spridning av *sanna* uppgifter kriminaliseras. I betänkandet (s. 266) hänvisas i detta avseende särskilt till att spridande av falska uppgifter och manipulerade bilder redan är kriminaliserat genom förtalsregeln i den mån det kan leda till andra människors missaktning. Det förtjänar i det sammanhanget att påpekas att även falska uppgifter och manipulerade bilder, i alla fall såvitt hovrätten kan bedöma, kan medföra intrång i den enskildes privatliv utan att dessa uppgifter eller bilder nödvändigtvis måste vara att uppfatta som nedsättande eller förknippade med andra människors missaktning.

Övrigt

Utöver vad som redan anförts kan det enligt hovrätten finnas anledning att närmare analysera effekterna av de föreslagna lagändringarna i förhållande till skyddet för offentliga personer samt i förhållande till satir och andra uttrycksformer. Detsamma gäller vilka effekter som det utvidgade straffskyddet kan förväntas få för mängden enskilda åtal samt om det med anledning därav finns skäl för någon särskild begränsning vad avser dessa.

Detta yttrande har beslutats av hovrättslagmannen Bengt Sagnert, hovrättsrådet Karin Kjellgren samt tf. hovrättsassessorn Hanna Bergendahl (referent).

Bengt Sagnert

Hanna Bergendahl